

การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูตามแนวคิดการมุ่งประสบการณ์ทางภาษาเพื่อ
ส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียนของนักเรียน

Teachers' Instructional Competency Development based on the
Concentrated Language Encounter Approach to Promote Students' Reading
and Writing Skills

ศิลปชัย บุรณพานิช¹, นภาพรณ ธัญญา² และ พัชรา แยมสำราญ³

Silapachai Buranapanich¹, Napaporn Thanya² and Patchara Yamsamran³

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

Graduate School, Western University, Thailand

Corresponding Author E-mail: ³patchara.aew@gmail.com

Retrieved: February 26, 2024; Revised: September 24, 2024; Accepted: September 25, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูตามแนวคิดการมุ่งประสบการณ์ทางภาษาเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียนของนักเรียน 2) หาค่าดัชนีประสิทธิผลของกระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูตามแนวคิดการมุ่งประสบการณ์ทางภาษาเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียนของนักเรียน โดยรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (R&D) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) กิจกรรมการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 8 กิจกรรม 2) แบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู และ 3) แบบบันทึกข้อมูลการสังเกตชั้นเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : EI) และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. กระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียนของนักเรียน ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการ 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การฝึกอบรมและให้ความรู้โดยใช้กิจกรรมฐานการเรียนรู้ กิจกรรมการทดลอง และการสร้างชิ้นงาน ทั้งในลักษณะเป็นกลุ่มและงานเดี่ยว ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียนและการจัดการเรียนรู้ตามแผนในชั้นเรียน และ ขั้นตอนที่ 3 การติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียนของนักเรียน โดยคณะผู้วิจัย ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารสถานศึกษา 2. ดัชนีประสิทธิผลของกระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียนของนักเรียน มีค่าเท่ากับ 0.6315 แสดงว่าครูมีความรู้และความสามารถเพิ่มขึ้น 0.6315 หรือคิดเป็นร้อยละ 63.15 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้

คำสำคัญ: สมรรถนะการจัดการเรียนรู้; แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา; ทักษะการอ่าน เขียน

Abstract

The purposes of this research were to 1) study the process of teachers' instructional competency development based on the Concentrated Language Encounter (CLE) techniques to promote students' reading and writing skills and 2) evaluate the Effectiveness Index (E.I.) of the process of teachers' instructional competency development. The sample group consisted of 30 teachers in schools under Suphanburi Primary Educational Service Area Office 2. The research instruments were: 1) Eight learning activities based on the Concentrated Language Encounter created by the research team, 2) Teacher's competency assessment form, and 3) Classroom observation recording form. Data analysis was conducted using the Effectiveness Index Assessment and content analysis.

The research findings indicated that the process of teachers' instructional competency development based on the Concentrated Language Encounter (CLE) techniques to promote students' reading and writing skills consists of training and providing knowledge on designing lesson plans and implementing in the classroom, monitoring, and evaluating learning outcomes, following the practical research steps and the Effectiveness Index (E.I.) of the process of teachers' instructional competency development is 0.6315 which indicates that the teacher's knowledge and abilities have increased by 0.6315, equivalent to 63.15 percent.

Keywords: Instructional Competency; The Concentrated Language Encounter; Reading and Writing Skills

บทนำ

ทักษะการอ่านออกเขียนได้หรือการรู้หนังสือ (literacy) เป็นความรู้ ความสามารถในการในระดับพื้นฐานที่ช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ศาสตร์อื่น ๆ การถ่ายทอดความคิดได้อย่างเหมาะสม และการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563) ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2570 ที่กำหนดเป้าหมายร้อยละการอ่านของคนไทยอายุตั้งแต่ 6 ปี เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ พบว่า ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy) มีความสัมพันธ์กับความรู้ด้านคณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy) และวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) ซึ่งจากการเปรียบเทียบผลการประเมิน PISA 2015 และ PISA 2018 พบว่า นักเรียนไทยมีผลการประเมินด้านการอ่านลดลงอย่างต่อเนื่อง (ศูนย์ดำเนินงาน PISA แห่งชาติ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2564) สอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยซึ่งพบว่าตัวชี้วัดที่มีคะแนนน้อยที่สุด คือ ร้อยละของประชากรอายุ 6 -14 ปี สามารถอ่าน เขียน และคำนวณได้เท่ากับ 0.00 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564)

สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน หน่วยงานทางการศึกษาจึงได้มีการพัฒนาครูด้วยรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การประชุม อบรม สัมมนา การศึกษาดูงาน และการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น ซึ่งชนิตา รักษ์พลเมือง และคณะ (2560) กล่าวว่าปัญหาเชิงระบบในการพัฒนาครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การพัฒนาที่ไม่ยึดสมรรถนะ และมุ่งเน้นทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติ

โดยการศึกษาวิจัยของจตุพร มีสกุล และคณะ (2565) พบว่า ปัญหาวิธีการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยได้เสนอแนะให้ครูมีการพัฒนาตนเอง การสร้างระบบพี่เลี้ยง ในโรงเรียน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายภายนอก และการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ เป็นต้น

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา (Concentrated Language Encounter : CLE) เป็นการสอนที่เน้นการพัฒนาการรู้หนังสือในขั้นปฏิบัติการ (Functional Literacy) ซึ่งมุ่งให้นักเรียนหรือผู้เรียนสามารถสื่อสารโดยภาษาพูด ภาษาเขียน และภาษากายอย่างมีวิจารณญาณ สามารถนำความรู้จากการสื่อสารมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์และการปฏิบัติงานอย่างอิสระควบคู่กับการให้คำแนะนำและช่วยเหลือด้วยวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding) ทั้งนี้ การพัฒนารูปแบบการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาต้องคำนึงถึงความแตกต่างด้านระดับความสามารถ ความถนัดความสนใจและสติปัญญาของนักเรียนเป็นสำคัญ (เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์, 2550) ซึ่งในช่วงปี พ.ศ. 2530 กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายการนำแนวคิดการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาเพื่อพัฒนา นักเรียนที่ไม่สามารถอ่าน เขียน และได้มีการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา ร่วมกับแนวคิด กิจกรรมรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น ผลการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาและการใช้ แรงเสริมทางสังคมที่มีต่อความสามารถในการเขียนภาษาไทย (อัครเศรฐ ทองลักษณ์ศิริ, 2549) การจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้หนังสือประกอบการเรียน (ฐิติวรรณ วัฒนรังสี, 2556) ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาร่วมกับการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานที่มีต่อ ทักษะการเขียนของนักเรียน (ลลิตา สาสนหาญชาติ, 2562) และ ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมุ่ง ประสบการณ์ทางภาษาร่วมกับสื่อประสมอิเล็กทรอนิกส์เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน เขียน (วทันยา ขำไผ่พงษ์, 2563) ทั้งนี้ ผลการศึกษาวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยในต่างประเทศ อาทิ การศึกษาวิจัยที่พบว่า การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาสามารถส่งเสริมทักษะความเข้าใจภาษาอังกฤษ ของนักเรียนในระดับประถมศึกษา (Ikwen, 2014) และส่งเสริมทักษะการพูดและการฟังที่ดีกว่านักเรียนกลุ่ม ควบคุม (Unimuke, 2020) จึงเห็นได้ว่า การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถ แก้ปัญหาและส่งเสริมความรู้ ความสามารถด้านการอ่านเขียนของนักเรียนได้อย่างชัดเจน

ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงเห็นควรศึกษากระบวนการพัฒนาสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ของครูตามแนวคิดการมุ่งประสบการณ์ทางภาษาเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียน ของนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะ อ่าน เขียน ของ นักเรียนได้อย่างเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาของครู เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียนของนักเรียน
2. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของกระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบมุ่ง ประสบการณ์ทางภาษาของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียนของนักเรียน

สมมติฐานการวิจัย

ดัชนีประสิทธิผลของกระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียนของนักเรียน มีค่ามากกว่า 0.05 ขึ้นไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดองค์ประกอบของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียนของนักเรียน
2. ออกแบบและยกร่างกระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียนของนักเรียน
3. ตรวจสอบความเหมาะสมของกระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาของครู เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียนของนักเรียน โดยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ
4. นำกระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียนของนักเรียน ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง
5. หาดัชนีประสิทธิผลของกระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียนของนักเรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2565 ที่ตั้งอยู่ในอำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 106 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2565 ที่ตั้งอยู่ในอำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 30 คน จากสถานศึกษา 8 แห่ง ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. กิจกรรมการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 8 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมฐานการเรียนรู้ จำนวน 3 ฐาน กิจกรรมการทดลองและการสร้างชิ้นงาน จำนวน 5 กิจกรรม ตรวจสอบความเหมาะสมของกระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาของครู เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียนของนักเรียน โดยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน
2. แบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียนของนักเรียนที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น
3. แบบบันทึกข้อมูลการสังเกตชั้นเรียนที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียนของนักเรียน โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ (Rating Scale) ประกอบด้วย สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการสื่อสาร การปฏิสัมพันธ์ และการเสริมสร้างจินตนาการ 2) ความสามารถในการสร้างสถานการณ์การเรียนรู้เชิง ปฏิสัมพันธ์และการทำงานกลุ่มเพื่อเรียนรู้ในสถานการณ์จริง 3) ความสามารถในการนำเทคโนโลยีและสื่อการเรียนรู้อื่นมาใช้ในการสร้างประสบการณ์เรียนรู้ 4) ความสามารถในการติดตามพัฒนาการของนักเรียนและให้ ข้อคิดเห็นที่สร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียน โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

2. การบันทึกข้อมูลการสังเกตชั้นเรียนระหว่างการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียนของนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์หาดัชนีประสิทธิผลของกระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียนของนักเรียน (Effectiveness Index: E.I.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียนของนักเรียน ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1.1 การฝึกอบรมและให้ความรู้ โดยใช้กิจกรรมฐานการเรียนรู้ จำนวน 3 ฐาน ได้แก่ 1) กิจกรรมบันไดงูเพื่อรู้กฎหมาย 2) กิจกรรมงานฝีมือพื้นถิ่น และ 3) กิจกรรมการตรวจความเข้มของแสงกิจกรรมการทดลองและการสร้างชิ้นงาน จำนวน 5 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมนกน้อยแคะร่อนน้ำฝน (เรียนรู้วัฏจักรของน้ำ) 2) กิจกรรมลูกกระต่ายอยากได้หูใหม่ (เรียนรู้เรื่องเสียงและการได้ยิน) 3) กิจกรรมวิทยาศาสตร์ในอาหาร (เรียนรู้เรื่องธาตุหลักในอาหาร) 4) กิจกรรมวิทยาศาสตร์ในอาหาร (เรียนรู้วิธีการทำไอศกรีม) และ 5) กิจกรรมร่อนบิล्लीนฟ้า (เรียนรู้เรื่องการขยายพันธุ์ของพืชโดยอาศัยธรรมชาติ)

1.2 การปฏิบัติกรออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียนและการจัดการเรียนรู้ตามแผนในชั้นเรียน

1.3 การติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียนของนักเรียน โดยคณะผู้วิจัย ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ดัชนีประสิทธิผลของกระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาของครู เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียนของนักเรียนดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ดัชนีประสิทธิผลของกระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียนของนักเรียน

จำนวนครู	คะแนนเต็ม	ผลรวมคะแนน		ดัชนีประสิทธิผล (E.I.)
		ทดสอบก่อน	ทดสอบหลัง	
30	20	372	516	0.6315

จากตารางผลการวิเคราะห์ พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของกระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียนของนักเรียน มีค่าเท่ากับ 0.6315 แสดงว่าครูมีความรู้และความสามารถเพิ่มขึ้น 0.6315 หรือคิดเป็นร้อยละ 63.15 ตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า กระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียนของนักเรียน ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการ 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การฝึกอบรมและให้ความรู้โดยใช้กิจกรรมฐานการเรียนรู้ กิจกรรมการทดลอง และการสร้างชิ้นงาน ทั้งในลักษณะเป็นกลุ่มและงานเดี่ยว ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียนและการจัดการเรียนรู้ตามแผนในชั้นเรียน และขั้นตอนที่ 3 การติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียนของนักเรียน โดยคณะผู้วิจัย ศึกษาวิเคราะห์ และผู้บริหารสถานศึกษา โดยรูปแบบของกิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของครูในการวิจัยนี้ได้รับการพัฒนาขึ้นตามหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Knowles, 1975) ซึ่งเป็นกระบวนการที่บุคคลที่มีวุฒิภาวะหรือผู้ใหญ่ใช้เพื่อเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ได้แก่ 1) ความพร้อมในการเรียนรู้สิ่งที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ และการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน (Readiness to Learn) 2) ประสบการณ์การเรียนรู้และความรู้ในด้านต่าง ๆ ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นแหล่งข้อมูลและประสบการณ์ในการเรียนรู้สิ่งใหม่ (Experience) 3) การเรียนรู้จากการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันทำให้การเรียนรู้มีความหมายและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และ 4) ความรับผิดชอบในกระบวนการเรียนรู้ของตนเองตามความสนใจและเป้าหมายของตนเอง (Self-Directed Learning) ทั้งนี้ หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มีความเชื่อมโยงกับการพัฒนาวิชาชีพแบบ Embedded Learning โดยเฉพาะในการส่งเสริมให้ครูมีคุณลักษณะของความเป็นนักเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งส่งผลดีต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของครู และการเป็นแบบอย่างแก่นักเรียนอย่างชัดเจน นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยได้อาศัยขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (สุมิล ว่องวานิช, 2560) เป็นแนวทางในการออกแบบและสร้างกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของครู ได้แก่ การวางแผนเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น (Planning) การปฏิบัติตามแผนที่ได้กำหนดไว้ (Action) การสังเกตการณ์ (Observation) เพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และการสะท้อนผลการปฏิบัติการ (Reflection) เพื่อปรับปรุงแผนการปฏิบัติงาน (Re-planning) เนื่องจากการวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นกลยุทธ์การสะท้อนผลการสอนที่จำเป็นต้องรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่จะนำไปสู่การส่งเสริมการปฏิบัติการสอนของครู (นาริรัตน์ รักกิจตรกุล, 2560)

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของกระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียนของนักเรียน มีค่าเท่ากับ 0.6315 แสดงว่าครูมีความรู้และความสามารถเพิ่มขึ้น 0.6315 หรือคิดเป็นร้อยละ 63.15 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตชั้นเรียนระหว่างการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียนของนักเรียน ซึ่งพบว่า ครูมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียนของนักเรียนตามที่คณะผู้วิจัยกำหนดไว้ ได้แก่ 1) การออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการสื่อสาร การปฏิสัมพันธ์และการเสริมสร้างจินตนาการ 2) การสร้างสถานการณ์การเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์ และการทำงานกลุ่มเพื่อเรียนรู้ในสถานการณ์จริง การนำเทคโนโลยีและสื่อการเรียนรู้มาใช้ในการสร้างประสบการณ์เรียนรู้ การติดตามพัฒนาการของนักเรียน และให้ข้อคิดเห็นที่สร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียน โดยครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้เรียนรู้กระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาจากการฝึกปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ในมิติที่หลากหลายตามความแตกต่างของแต่ละบุคคล เช่น กลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนบูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้อย่างมีความสุข และการสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการอ่าน เขียน โดยใช้กิจกรรมและสื่อที่สนุกสนาน ซึ่งสะท้อนผลออกมาในรูปแบบ

ของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาของครูแต่ละคน นอกจากนี้ ยังได้เรียนรู้บทบาทของครูในฐานะผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้มากกว่าการเป็นผู้นำการสอนซึ่งส่งผลเชิงลบอย่างมากต่อทักษะการอ่าน เขียน ของนักเรียน สอดคล้องกับศูนย์ดำเนินงาน PISA แห่งชาติสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2564) ได้กล่าวถึงบทบาทและวิธีการสอนของครูที่ส่งผลเชิงบวกต่อคะแนนการอ่าน ได้แก่ การเข้าใจและรู้ถึงความต้องการของนักเรียนเพื่อให้ความช่วยเหลือและตอบสนองได้อย่างเหมาะสม การสร้างบรรยากาศเชิงบวกในชั้นเรียน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียน การให้ข้อมูลป้อนกลับแก่นักเรียนในเชิงสร้างสรรค์เพื่อทราบผลการเรียนรู้และเสริมแรงในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้ การชี้แนะแนวทางการเรียนรู้และส่งเสริมวิธีการเรียนรู้เพื่อให้สามารถค้นคว้า รวมทั้งการสร้างความรู้ด้วยตนเองตามศักยภาพ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูตามแนวคิดการมุ่งประสบการณ์ทางภาษาเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียนของนักเรียน คณะผู้วิจัยได้องค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

ภาพที่ 2 องค์ความรู้: กระบวนการอบรมเชิงบูรณาการ (Integrated Training Processes)

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูที่สามารถตอบสนองความต้องการและช่วยพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติสามารถดำเนินการได้อย่างหลากหลาย จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า กระบวนการอบรมเชิงบูรณาการ หรือ Integrated Training Processes เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการและความหลากหลายของนักเรียนในปัจจุบันโดยให้ความสำคัญกับ การผสมผสานทรัพยากรและวิธีการต่าง ๆ เพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการอบรม ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. การวางแผนสร้างแผนการอบรมที่มีการผสมผสานของแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ เช่น การอบรมแบบออนไลน์ การอบรมแบบเผยแพร่ และการอบรมแบบการสอน เป็นต้น

2. การเชื่อมโยงและประสานงานระหว่างบทเรียน วิทยาการ สื่อ กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ได้ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ทันสมัยและหลากหลาย

3. การใช้เทคโนโลยีในกระบวนการอบรม เช่น แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ ระบบสารสนเทศ เทคโนโลยีเสมือนจริง และการเรียนรู้ผ่านเกมการศึกษา เป็นต้น

4. การให้ความสำคัญกับนักเรียน โดยการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการ และระดับความเชี่ยวชาญของนักเรียน

5. การตรวจสอบและประเมินความสำเร็จของกระบวนการอบรมโดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง และวิธีการที่หลากหลาย

6. การทบทวนและปรับปรุงกระบวนการอบรมเพื่อให้ตอบสนองกับความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมหรือความต้องการของนักเรียน

7. การสนับสนุนระหว่างและหลังการอบรมเพื่อให้นักเรียนมีทรัพยากรการเรียนรู้ที่เพียงพอและได้รับการสนับสนุนให้ความรู้ไปใช้ในทางปฏิบัติ

โดยสรุป กระบวนการอบรมเชิงบูรณาการนี้ สามารถเป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของครูและสมรรถนะด้านอื่น ๆ ได้ในเวลาเดียวกัน เนื่องจากมีขั้นตอนการดำเนินการที่ส่งเสริมให้การอบรมเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณค่าและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนในยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 การนำแนวคิดการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ควรมีการศึกษาและทำความเข้าใจความหมายและรูปแบบการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา เพื่อปรับประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์และนักเรียนแต่ละช่วงวัย โดยควรมีการวิเคราะห์นักเรียน เนื้อหา กิจกรรม สื่อการเรียนรู้ และวิธีการวัดประเมินผลที่เหมาะสม

1.2 ควรปรับประยุกต์กิจกรรมการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาเพื่อส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 โดยนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ เช่น การส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) โดยใช้วิดีโอและเกมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อไม่ให้หลงเชื่อเนื้อหาที่อ่านได้ยิน ได้ฟัง โดยขาดการคิดวิเคราะห์ หรือคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ครูและผู้เกี่ยวข้องควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ภาษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาแต่ละช่วงชั้น เพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียน หรือการรู้หนังสือของนักเรียนตามพัฒนาการที่ต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน ซึ่งจะนำไปสู่ศักยภาพการเรียนรู้ที่ยั่งยืนต่อไป

2.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ควบคู่กับการปฏิบัติงาน (Embedded Learning) เพื่อพัฒนาทักษะและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับบริบทของภารกิจและปรับใช้ความรู้ในขณะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- จตุพร มีสกุล และคณะ. (2565). การศึกษาปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่นโดยมีสถาบันอุดมศึกษาเป็นพี่เลี้ยงเครือข่ายภาคกลางตอนบน. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 13(2), 177-191.
- ชนิตา รักษ์พลเมือง และคณะ. (2560). การศึกษาสภาพและปัญหาการผลิต การใช้ และการพัฒนาครูการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับความต้องการในอนาคต. *วารสารครุศาสตร์*, 45(3), 17-33.
- จิตติวรรณ วัฒนรังสี. (2556). *การจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้หนังสือประกอบการเรียนเรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- นาริรัตน์ รักวิจิตรกุล. (2560). การพัฒนาวิชาชีพครู. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 11(1), 21-33.
- ลลิตา สาสนหาญชาติ. (2562). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาร่วมกับการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานที่มีต่อทักษะการเขียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, 14(2), 1-12.
- วทันยา ขำพงษ์ไผ่. (2563). *ผลการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ภาษาร่วมกับสื่อประสมอิเล็กทรอนิกส์เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความและการเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2* (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศูนย์ดำเนินงาน PISA แห่งชาติ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2564). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถด้านการอ่านและแนวทางในการยกระดับความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.).
- สุวิมล ว่องวานิช. (2560). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน*. (พิมพ์ครั้งที่ 19). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: เอ็น.เอ.รตนะเทรตดิ้ง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). *สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล ปี 2563 (IMD 2020)*. นนทบุรี: 21 เซนจูรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). *การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับจังหวัดของประเทศไทย ปีงบประมาณ 2564*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. (2550). *การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา: กลยุทธ์สู่ความสำเร็จในการพัฒนาการรู้หนังสือเพื่อปวงชน*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโรตารีแห่งประเทศไทย.
- อัครเศ ทองลักษณ์ศิริ. (2549). *ผลของการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและการใช้แรงเสริมทางสังคมที่มีต่อความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านบัวมด (เจริญราษฎร์อุทิศ) เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

- Ikwen, E.U. (2014). Effects of Concentrated Language Encounter Method in Developing Comprehension Skills in Primary School Pupils in Cross River State, Nigeria. *A Journal of Contemporary Research*, 11(1), 40-54.
- Knowles, M. (1975). *Self-Directed Learning: A Guide for Learners and Teachers*. New York: Cambridge Book Co.
- Unimuke, F. (31 March 2020). *Effects of Concentrated Language Encounter Method in Developing Oracy Skills Among Primary School Pupils in Obudu L.G.A. of Cross River State*. Retrieved 9 October 2023, from https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3568144
-